

# Motion till riksdagen

1989/90:Ub94

av Margit Gennser (m)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

---

I regeringens proposition 1989/90:90 lämnas förslag om forskningsinriktningen för hela den vetenskapliga världen i Sverige för den närmaste treårsperioden.

Detta innebär att regeringen tar ställning till fördelningar av medel mellan olika vetenskapliga områden, mellan olika universitet, mellan universiteten och sektorsforskningen och mellan olika stora universitet och högskolor.

De förslag som kommer att antas av riksdagen kommer således vara mycket styrande inte endast för den kommande treårsperiodens vetenskapliga utveckling i Sverige utan också på längre sikt. Frågan är om denna typ av politiska prioriteringar inom ett så strategiskt område som vetenskaplig utveckling ger den bästa och mest positiva utvecklingskraften. Det hade varit önskvärt med fler beslutscentra, där enskilda och enskilda företag i högre grad hade ekonomiska möjligheter att stödja forskning. Detta kräver dock betydligt större inslag av marknadsekonomi i vårt land, ett avsevärt lägre skattetryck och skatteregler, som gynnar den nu nämnda typen av satsningar. Den vetenskapliga världen skulle utvecklas friare och mera dynamiskt, om vi i Sverige i högre grad följde den utveckling mot frihet, kapitalistiska lösningar och många beslutscentra som med stor snabbhet sker inte endast i Västeuropa utan också i öst.

Att som enskild motionär föreslå marginella ändringar i ett förslag som bygger på ett och ett halvt års arbete inom UHÄ och departementet låter sig inte göras på ett adekvat sätt. Jag kan endast konstatera att förslaget innehåller vissa avvägningar som på sikt kommer att minska utvecklingskraften i några av våra bästa vetenskapliga centra.

Regeringens förslag bygger på större satsningar på de medelstora och mindre högskolorna och motsvarande mindre medelstilldelning till de etablerade och internationellt erkända universiteten. Detta är beklagligt. När regeringen efter ytterligare 1–2 år återigen börjar arbeta med en forskningsproposition, bör denna typ av prioritering ändras. Det väsentliga är att Sverige utvecklar universitet och vetenskapliga centra som har internationell klass.

Den nu påpekade prioriteringen mellan de större och medelstora universitets- och högskoleenheterna innebär dessutom en geografisk snedfördelning. Satsningarna i form av procentuellt ökade nominella anslag är klart högre i Stockholm–Uppsala-regionen. Lunds universitet är det universitet

som återigen erhåller minst tillskott. Detta är allvarligt, inte minst på grund av Lunds gynnsamma läge i förhållande till Köpenhamn och EG-länderna. Om förbindelserna över Öresund äntligen kommer att byggas ut på ett tillfredsställande sätt kommer axeln Lund-Köpenhamn att kunna utvecklas till ett av de mera dynamiska vetenskapliga centra i Europa. Sverige skulle få två sammanhängande universitetsområden med stor utvecklingskraft, nämligen axeln Stockholm-Uppsala och Lund-Köpenhamn. I den kommande forskningsplaneringen inför nästa treårsperiod måste de nu anförda avvägningarna ges högsta prioritet. Det går inte i längden att ge Lunds universitet den njudda anslagstilldelning som skett i föreliggande proposition.

I detta sammanhang bör dessutom beaktas att Stockholm-Uppsala-området gynnas, inte minst inom det tekniska området, genom att vetenskapliga akademier och donationsfonder i första hand finns i Stockholmsområdet. Detta har en historisk förklaring. Stockholms tekniska högskola liksom Handelshögskolan i Stockholm grundades samtidigt som svensk industri hade sin verkliga guldålder fram till andra världskriget och decenniet direkt efter. Under denna tid var Sverige ett land med för västvärlden genomsnittligt skattetryck och en fungerande marknadsekonomi. Detta gynnade inte minst den vetenskapliga utvecklingen både på kort och lång sikt. De generösa donationer som dynamiska företagsgrundare och industrialister skapade med stor framsynthet ger fortfarande god avkastning genom stöd till framstående vetenskaplig verksamhet.

Lunds universitet fick teknisk högskola och ekonomisk fakultet först på 1960-talet. Möjligheterna att bygga upp motsvarande vetenskapliga "infrastruktur" som finns i Stockholmsområdet omintetgjordes på grund av vårt lands ändrade ekonomisk-politiska struktur. Detta är ytterligare en anledning till att staten för närvarande måste ta sitt ansvar och stödja forskningsverksamheten vid de tekniska, samhällsvetenskapliga men också medicinska fakulteterna vid Lunds universitet.

## Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den framtida inriktningen av vetenskapliga satsningar vid de större universiteten och framför allt om en mera generös medelstilldelning vad gäller Lunds universitet.

Stockholm den 20 mars 1990

*Margit Gennser (m)*